

Phu Tân Văn

Chủ nhân:
M. NGUYỄN-DỨC-NHUẬN

Báo ra hằng ngày

Báo-quân: 48 rue Vannier, Saigon
Điện thoại nói số 366

Một cây làm chẳng
nên non;
Ba cây gium lại
nên hòn núi cao.

(Phong-dao)

PHỤ NỮ THIẾT HẠNH

THƯ BÌNH PHẠM TƯỜNG

CHI EM Ở SADEC TỎ-CHỨC CUỘC HÁT GIÚP NẠN-DÂN MIỀN NAM TRUNG-KY

Hồn-bào trong số ra ngày thứ năm hôm qua, nơi bài xã-thuyết, khuyên chí em về sự thiện-hành. Đại khái cô-động và khuyến-kích cho bạn gái ta ở các tỉnh đầu do đều lo làm việc, hoặc là việc học-hành, hoặc là việc từ thiện, như là rửa nhau lập hội phụ-nữ để hiệp sức làm các việc ấy, cho thành-khí và từ thiện, như được liên-lạc cùng nhau mà có-sở được vững-bền.

Sở dĩ chúng tôi khuyên như vậy, là vì phụ-nữ Nam-kỳ ta mấy năm nay, tuy đã tiến-thực, nhưng từ Saigon ra, chưa thấy đâu có việc gì cho những người chủ trương nữa. Chỉ bằng đầu do chí em đứng dậy, liên-lạc cùng nhau mà làm việc, rồi có thể-bại ở đây, còn mong thành công ở đó, thật như lời tục-ngữ có nói: « Em ngã chí nâng ». Hàng chúng vậy, trên đường tiến-bộ của phụ-nữ, thật chung ta cũng khó mà mong cho vững vàng và mau-chóng.

Hội-chợ phụ-nữ ở Saigon mới rồi bị người ta bắt đầu chia chuyện mà công-kích, ấy là họ muốn phá-hoại các công-cuộc của phụ-nữ ở đây. Những là học-bổng của Phụ-nữ Tân-nân, những là Hội Dục-anh, bao nhiêu công-việc, cái thì đã thành rồi, cái thì chưa thành, hình như họ đều muốn xô-đổ đi cho sạch thì họ mới ưng bụng.

Máy mà Bân - báo vững tay đôi-phó, quyết hy-sanh mọi sự tay riêng để theo theo mà duy-tri cho các sự công-ích, cho nên đầu bị công-kích mấy cũng mặc, công việc chúng ta làm cứ tiến hành mà không thôi. Chỉ muốn một mà phụ-nữ ở đây đem sức đi các việc đã thành và chưa thành hơn đó bị xô-đổ đi hết, khi bấy giờ ngó chung - quanh chẳng thấy chi em nào đưa tay ra để đỡ đần nhau, có phải là một cuộc thất-bại mà đáng thương-tâm lắm chăng?

Ở lúc thanh phải nghĩ đến lúc suy, ở hồi binh-an phải lo trước đến hồi nghèo ngặt. Hướng chỉ các công-cuộc của phụ-nữ ở đây đương vào hồi không - bế thì chúng tôi nhớ đến chí em, và gục-giũ chí em là phải.

Máy sao trong khi chúng tôi lo nghĩ đó thì đã có chí em cũng lo nghĩ như chúng tôi và đã đứng dậy thiết-hành rồi! Nghe tin xit nổ vui-mừng!

Ấy là các cô ở SaDEC, Hôm 10 Jun mới rồi có gánh hát Tân-Thịnh ghé lại tỉnh đó, các bà các cô bên Bop nhau tổ-chức một cuộc hát để lấy bạc-lợi giúp cho dân bị bão lụt ở miền nam Trung-kỳ.

Ở một tỉnh nhỏ như SaDEC, và lại gặp bởi kinh-tế khốn-bach này, giả-phải ai ra làm thì kết-quả chắc là không tốt mấy. Song vì là buổi đầu tay

các bà các cô ra làm việc từ thiện nên đồng-báo hướng-ưng rất đông, có kết-quả rất là mỹ-mãn!

Thấy nói thấu tiền vô của được 368\$90, trừ chi-phí rồi còn được 302\$30. Số tiền ấy như ở Saigon thì coi là số tiền nhỏ, chứ ở SaDEC như vậy là lớn lắm rồi đó, mấy khi mà cuộc từ-thiện lấy được số tiền này?

Vả lại, một cuộc hát như vậy, cái phí tổn-chức không phải là ít ỏi chi, nào tiền thuê gánh-hát, nào tiền đốt đèn, trạm ban van sự đều tốn hết. Vay mà chí em xoay-xở khéo làm sao, chi-phí chỉ hơn 60\$, để cho số tiền lời hẳn được hơn ba trăm, thật là giỏi lắm đó.

Cái tai-nạn miền Nam Trung-kỳ lần này tổn-hại nhiều lắm; mà hơn một tháng nay, ngoài các cuộc cứu-giúp ở Saigon ra, ở Lục-tỉnh có thấy ai mở ra cuộc làm phước nào chăng? Ngó đi ngó lại, e phải kể cho chí em SaDEC là người tốt nhất đã đứng ra thiết-hành việc ấy.

Chúng tôi biểu đồng-tình cùng chí em ở SaDEC và hết sức khen - ngợi chí em. Mong cho chí em chẳng những làm một việc này, mà rày về sau, còn nổi tay làm nhiều việc khác nữa, được như lòng chúng tôi mong mỏi trên kia thì qui lắm.

Nghe nói ở Cẩn-thơ, chí em cũng có bàn soạn tính làm hội SaDEC. Được vậy lại càng tốt Liệt-bao! Ước gì mỗi tỉnh mỗi hạt chí em đều ra tay giúp đồng bào bị nạn trong đạo này. Và sau này còn sót - sáng mà làm mọi việc khác để hướng-ưng với phụ-nữ Saigon chúng tôi.

P. N. T. V.

OẢN DANG XÃ-HỘI

Súng nổ giữa nguyệt viện nước Bỉ

Mới rồi, trong lúc lễ nghi-viên nước Bỉ (Belgique) đang nhóm, có một người cầm súng nhắm ngay vào ghế của đảng Xã-hội ngồi mà lấy cớ, nhưng không may, không trúng ai hết!

Hàng-thứ là một tên lãnh-thấp đến của thành-phố Bruxelles, bị đuổi đi vì trong lúc giết nó có sự vào một cuộc biểu-tình, nay nó xin trở vào làm việc lại không được, nó nói là tại các ông nghị Xã-hội ngăn trở, nên nó oán mà bắn các ông đó.

HAI
NGÔI
SAO
ÁI
TÌNH

TO' VU'ONG ĐẾN THÁC

Đêm thứ bảy, tôi vào nhà hát, trễ hết mấy phút, nên không được xem lớp cô đèn, mù, lán, khách của cô Ngọc-Hương ăn tiệc và hát a-pi-en. Tôi thấy cô Ngọc-Hương đang nằm than thở trên cái ghế dài (divan) có Liên-Châu quần-quít một bên mình.

Lớp này (màn thứ nhất) đạo-kép trao lòng đối đa với nhau xem cũng được lắm, có đến xem cái cảnh nhà của cô Ngọc-Hương có hồ-linh - lãng một chút. Tôi sấn kén ra hát Tây rộng quá, không thể dọn tuốc lại cho vừa, hay tại cô Ngọc-Hương nên ở một bên góc rào lâu, sợ e cô khi vì khuất màn, cợt, mà một phía khán-giả sẽ không thấy chi được hết. Theo con mắt tôi thấy thì hôm nay cô Ngọc-Hương nằm trên ghế dài bên tả, linh tự với Liên-Châu một hồi cũng khá là, chắc làm cho khán-giả ngồi bên góc tả cũng phải bực mình hết một lúc. Muốn sửa đổi việc ấy, tuốc cũng không khó gì, chỉ có nằm rên than một chút, rồi có ngồi dậy uống nước hay uống thuốc chi đó, để có kiểm soát lại ngôi ghế giữa sân khấu mà đảm đạo với Liên-Châu cũng được. Nằm mà nói hay ca khán-giả cười có nghe chớ khó thấy, ta nên thấu ngăn bớt những lớp ấy là phải.

Màn thứ nhì, cảnh Long hải, lớp mấy thầy đi đánh trái lán về nói chuyện có hơi bởi rừi và ít tự nhiên một chút, như là câu nói của thầy Hào Hoa. Lớp ấy, tôi tưởng nhà nghề không cần phải y từng câu từng chữ trong bản tuốc, mà người ta cũng có thể tự đặt ra chuyện để nói với nhau coi đơn giản và in như thiết.

Màn này thật dài mà cũng có nhiều chỗ sơ sót quan hệ mất hay nhiều lắm.

M. Văn-trung - Nhơn đóng vai chú Bộc như vậy là được. Gặp Liên - Châu, thấy Ngọc-Hương, hỏi thăm biết là « mẹ » rồi, liền khen là đẹp nên Liên-Châu mẹ đến đòi Tết cũng không về nhà; khen ngợi trầm trồ như vậy là phải. Chú Bộc là người ở mượn lại ở xứ quê mùa, nay thấy Ngọc-Hương là tay sắc nước hương trời, phải trầm trồ khen ngợi.

Lúc thấy chú Bộc bước vào, Liên-Châu thất kinh là phải, nhưng về phần Ngọc - Hương thì vô ý và hát quá quá! Hồi thẩm công, biết là lỡ sai đến, ban đầu Ngọc - Hương nên sợ rồi sau mới tỏ bộ niềm nở bắt buôi, hỏi thăm cha mẹ chồng mạnh giỏi, hiện ở thế nào, có trông Liên - Châu không, có giận chồng mình không, như là phải hỏi chán bực chú Bộc: « Có mẹ hai mi công ra đây không vậy? »

Bối này có nhiều người có vợ rồi, họ hay nói chuyện nhàn-tĩnh rằng chưa có vợ, bởi vậy có ai dám tin ai đâu. Gặp dịp tôi cho Ngọc-Hương hỏi, sao có lại không hỏi.

Lớp này Liên-Châu cũng có nói một câu mà tôi cho là không đáng. Khi thấy chú Bộc,

Ngọc - Hương liền hỏi chồng vậy chứ nó đi đâu đó, Liên-Châu liền đáp: « Cha tôi mới ra tới nên sai chú đến « mời » tới... » Có khi nào chú « mời » con chẳng? Như là « mời » một thằng con 4 hoang về để quở là và đánh đòn chẳng? Tôi biết Liên-Châu sợ nếu nói « kếu » hay là « dót » nó mất giá-trị của mình là một ông du-học-sanh đi còn gì.

Còn một chỗ này, là một chỗ quan-trọng như trong tuốc « Từ vương đến thác » mà cấp oan-uơng kia lại bỏ mất đi thì thật là đáng không biết chừng nào! Cái chỗ ấy là cái chỗ bầu-chứa bình vực cho Át-linh!!

Tuốc « Từ vương đến thác » là một tấn tuốc tình, cái tình éo-lẻ gay cấn, độc-địa thiết-tha, phải chết sống với nó, có sao không bình vực chi cho nó hết.

Vợ chồng Công-tước Brabant đi về đến nước nhà

Bữa 15 Jun, lúc chiếc tàu Baloran của người Hòa-lan đến bến Marseille, có vợ chồng Hoàng-tử Leopold nước Bỉ (Công-tước Brabant) và công-ca Astrid lên bờ rồi ngồi chuyển xe lửa riêng hồi 11 giờ mà về nước Bỉ. Hồi 5 giờ khuya ngày 16 Jun hai ngài đã đến thành Bruxelles rồi.

Hình vợ chồng Công-tước Brabant chụp lúc đến bến Saigon

Lúc ở dưới tàu Baloran, ông hoàng Leopold có tỏ cảm-tưởng của ngài về sự du-lịch bên Đông-dương, ngài khen ngợi xứ Đông-dương, khen ngợi cái lòng từ-lễ của quan Toán-quyền Pasquier, đã tiếp đãi ngài như một người khách đạ-lịch Pháp, cái ơn ấy không khi nào ngài quên được. Ngài lại nói tiếp:

Trong những lúc tôi ngồi đàm đạo với quan Toán-quyền Pasquier, thật ngài không giống tôi một việc gì hết. Những khi tôi gặp gỡ các quan lớn ở Đông-dương, những lúc tôi đi thăm-sát công cuộc khai-hóa thuộc-địa của nước Pháp rồi kỳ rằng, làm cho tôi lãnh-hội được nhiều ý-kiến hay, tại tôi còn đi quan-sát thuộc-địa Pháp ở Madagascar (nam Phi-châu) nữa.

Chuyện ngày nay

Ngũ một giặc hai chực năm

Việc cũ một viên đơn-biêu, thay mới hết cả bốn triệu dân Nam-kỳ qua ngôi một ghế bên tòa Thượng-hội-dông Thuộc-địa tại Paris, bữa trước các báo đả-động ở đây họ nghĩ-luân qua chúng; mà Phụ-nữ Tân-văn chúng tôi cũng có vài bài nói đến.

Có người hỏi tôi: « Là là việc chánh-trị; đả-động đã hứa rằng không nói chánh-trị thì cũng xen-lô vào làm chi? »

Tôi phải ngượng một cái dãi rồi, mới trả lời. Tôi trả lời rằng: « Khéo nói kỹ cục làm tôi nói đại-biêu cho bốn triệu dân Nam-kỳ, mà nếu ngoài đả-động ra, thì còn đâu cho được bốn triệu? »

Từ-nhiên, đại-biêu cho hai triệu đơn-biêu ở trong; hoặc giả lên đến hai triệu rưỡi chưa biết chừng. Nước nào, số đả-động cũng thường thường như vậy hơn số đả-động nói ít.

Đã đại-biêu cho đả-động thì đả-động có quyền nói, sự ấy cũng lợi tự-nhiên nhà.

Nói cái gì giống gì? Không gì hết. Chỉ nghe thiên-hạ họ đồn thì thuật lại ở đây chơi. Chuyện không thể có được, vậy mà họ đồn như chuyện. Đồn rằng ông Đạ-quyền-Chiến đả-động để đả-động này rồi.

Ừ hay! Chưa cũ, qua đến sang năm mới có vẻ, thì làm sao năm nay đã đả-động được?

Ấy là tại họ đồn. Họ đồn có một ông nào mới xin hạn-chế tư-cách người đả-động như vậy; Phải 36 tuổi trở lên và phải có làm lữ-địch quân-quyết 4 năm rồi mới được ra ứng-cử trong dịp này. Ất không có cái cái đả-động ấy trong năm, thì thôi, chỉ có nước năm nhà mà.

Nếu vậy thì có ai là người dám có đủ cái cái đả-động kiến ấy? Họ may có ông Bân mới thôi, cho nên tôi nói ông Bân đả-động.

Vậy mà sao nghe nói mấy ông thanh-niên trên ba mươi tuổi cũng có vài ông làm-lê cái đả-động này có? Quả vậy thì mấy ông này năm đó phải chớ, hay là ngũ một giặc chẳng hạn chực năm rồi sẽ đả-động-cử lần sau.

TÙNG-ĐẠO

Hời máy chủ nuôi trâu bò

Ở trên Nam-vang, trong mấy tỉnh Kandai, Preyeng và Soai-riêng đã có bệnh dịch trâu bò mấy tháng nay rồi, nó khởi sự lan - lan xuống mấy làng ở Nam-kỳ về các hạt Châu-độc, Hà-liên, Sóc-trăng và Tây-ninh rồi đó.

Ở Nam-kỳ ta đã có một lần bị bệnh dịch hai rất nhiều trâu bò trong năm 1929, nay đương như muốn trở lại vậy.

Hồi vậy cho nên trong lúc mùa màng phải coi chừng đừng ham mua về những trâu bò mà người Cao-miên, An-nam hay là Mã-lai dân theo đạo đưng, hay là chó theo ghe, đều là thú-vật bệnh hoạn cả.

Nếu rủi mà có nhà nào có bệnh dịch ấy, hay là ở gần bên mình, thì hãy lập tức đến báo cho Hương-quân hay là Hương-kiểm-thủ, để cho mấy viên-chức này sẽ cho sở Thú-y hay.

Đã hai năm rồi, sở Thú-y chính thức cho trên 100,000 trâu bò, mà có con nào bị bệnh đâu.

Hết thấy đều tránh khỏi bệnh ấy.

Sở Thú-y đả-đam-đoan tất cả, khi nào có trâu của các ông vớ có bệnh dịch, thì nên đem hết thấy bấy mà chích thuốc.

Như vậy dầu có bệnh dịch, trâu bò của các ông vẫn còn sung-lạc và mua-máng cũng vẫn được luôn.

THỀ NÀO LÀ VĂN HAY?

CỦA THIẾU-SƠN

Trong một số trước tôi đã nói phải đứng về phương-diện mỹ-thuật mà bình-luân văn-chương thì nay chính tôi lại muốn theo cái quan-niệm đó xét coi thế nào mới gọi được là văn hay?

Trước hết phải hỏi: Văn chương là gì?

— Văn chương là một thứ mỹ-thuật.

Kể lại hỏi: Mỹ-thuật là gì?

— Mỹ thuật là một cách tả-diễn (1)

Sau hết, sẽ hỏi nữa: Mà tả-diễn những cái gì? Và tả-diễn ra làm sao?

Ấy là đã thành nên vấn-đề cho bài này rồi vậy.

Người ta có học-thức thường hay nói chuyện học-thức. Kể có tư-tưởng thường hay nói chuyện tư-tưởng. Người giàu tình-cảm thường hay tả cảnh đạo-tình. Kể làm kinh-nghiệm thường hay bàn về nhơn-tình thế-thái.

Học-thức tư-tưởng, tình-cảm, kinh-nghiệm sẽ là những cái chứa của văn. Vậy muốn xét tới cái giá-trị của những cái chứa đó ta phải tùy theo cái lãnh-cách của nó mà bình-luân và cũng phải bỏ hẳn cái quan-niệm công-lợi ra ngoài.

Đối với cái tình-cảm say-sưa của thi sĩ ta không nên phê-bình bằng khối óc khô-khạn của học-giã, mà muốn biết cái tư-tưởng cao-thâm về triết-học ta cũng không thể chắc cứ ở cái kinh - nghiệm hẹp hòi của thường-nhơn.

Bỏ một đoạn

Cái chứa của văn ta đã phải tùy theo cái lãnh-cách của nó mà định giá thì cái văn thể-nghĩa là cái hình-thức của văn ta cũng phải biết phê-bình nó ra sao?

Trên đã nói văn là một cái mỹ-thuật mà mỹ-thuật là một cách tả-diễn, thì nay ta lại phải xét coi cách tả-diễn như thế nào mới gọi được là hay?

Đem cái văn-bóng - bầy mà nói những vấn-đề thiết-thiết, dùng cái giọng khô-khạn mà tả những tình-tư thâm-trầm, muốn thuật chuyện gì ông thường mà

LẤY TÀI THỀ MẮT

Một người Sếp-phơ thật tài

Mới rồi ông Đốc-tư Langner ở tại thành Varsovic (Pologne) bị cơn mắt mình lại, rồi cầm tay bành xe-hơi cho chạy dài theo mé sông Vistule, xa đến 2,000 thước, và hai bên là đường có con nít đứng đông-dầy, mà ông chạy được không dùng chạm ai hết.

Có người lấy làm lạ, hỏi ông Langner liền đáp như vậy: « Tôi lấy tay làm mắt. Thật tôi không thấy đường, song tôi rán nghe tiếng khua động xầm xì hai bên là đường mà đoán biết được là tôi chạy đúng hay trật. Tôi nghe tiếng người ta la, tránh, tôi biết là tôi đã vô cớ là đường quá rồi, tôi liền thắng xe lại hoặc tôi bẻ lái qua bên khác. »

Ông Langner nói như vậy cũng phải, nhưng giả-ngô mà chơi vài lần thì được, chớ làm thường quá, e có ngày phải xuống sông mà chớ.

lại dùng văn triết - lý, muốn giảng bản đạo - lý mà lại bài-huớc bóng-lư, ấy là những cách tả-diễn vụng - về do cây viết của những kẻ vô - tài mà lại không biết nghề vậy.

Văn hay là phải có cái hình-thức xứng-dang và thích-hiệp với cái nội-dung, đủ tả-diễn được nó một cách điều-hòa thú-vị, nói chuyện đáng-khóc mà có được cái gong-diệu thiết-tha, nói chuyện đáng-cười mà có được câu văn vui vẻ, nói về đạo-lý thì trang-nghiêm chỉnh-trọng, nói về sự học thì khước-chiết phân-minh, bề-nghỉ luận thì sáng-sủa rõ-rang, mà bề-kỹ - thuật thì bành-thường giản-dị.....

Những nhà văn-sĩ mà có được cái ảnh - hưởng sâu-sa đã dành trong tư-tưởng tánh tình, hoặc trong tình-thần cảm-giác phải có chỗ siêu-việt phi-thường, nhưng cái siêu-việt phi-thường đó cũng phải do cách tả-diễn khôn-khéo linh-hoạt của nhà-nghe mà mới cảm-hồn được người đời vậy.

Bỏ một đoạn

THIỆP-SƠN

(1) « L'art est un moyen d'expression » (G. H. Manolau).

THẬT LÀ GHE GOM Một người đàn-bà bị chặt ra làm 300 miếng!

Mới rồi một bọn người đi vớt đồ trôi dưới kinh tại kinh đô Vienne bên nước Áo (Autriche) để kiếm đồ có chất mỡ mà bán cho hãng dùng làm xà-bông để kiếm tiền ăn (cũng như đàn-bà đi bươi thùng rác để kiếm giấy, hộp thiếc ở Saigon) họ có vớt lên được nhiều miếng thịt người ta thấy ghê-gớm lắm. Thịt là thịt người, bọn ấy liền chia cho vớt hết bỏ vào thùng, cân nặng đến 20 ki-lô!

Hãy giả họ mới đi cáo-bào với cô bót. Thấy thuộc đến khám-nghiệm, nhón ra là thịt của đàn-bà lớn tuổi, mập-mạp, mới bị giết chết bỏ xuống kinh đầu mấy ngày-trước. Ông đem hết thấy có đến 300 miếng thịt vậy.

Thở nay không thiếu chi vụ giết người, nhưng trường có vụ này là người bị giết bị chặt ra nhiều miếng hơn hết.

Khách du lịch Á-pi-êng Đông-dương

Hội du-lịch bên Pháp Touring Club de France có sắp đặt một cuộc du-lịch Đông-dương nội trong năm 1932 này, có hết thấy 14 người.

Ngày 12 Octolre 1932, họ sẽ đáp tàu tại bến Marseille mà qua đây rồi đến ngày 20 Janvier mới trở về Pháp.

Ông Hội-trưởng hội Touring-Club de France là M. Edmond Chaix và quan Thông-saol Andlauer, Hội-trưởng hội Tourisme d'Outre-mer et Colonial sẽ cùng đi với đoàn du-lịch này.

Họ sẽ đến viếng các xứ Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Nam-kỳ, Cao-miên, Đê-thiền, Đê-thích, vịnh Ha-long, mũi Varella và làng miếu ở kinh đô Huế.

Thuốc xức mụn VAN-DAI

Phẩm dân bà con gái, đương học xuân thời, qui nhĩ là gỏi gỏi cho da mặt được mịn màng, trong trẻo. Người con gái đầu cho gương mặt xinh đẹp, miệng cười có duyên tới đâu nữa, mà nước da lại xỉn mầu, mụn, để lâu thì tàn nhang, thì coi cũng kém về yêu kiều, vì như bòn ngọc quý mà có lố lổ vết vẩy.

Cho nên chúng tôi, đã từng thí nghiệm nhiều lần tìm ra thứ thuốc này trừ các chứng mụn trên mặt như mụn bọc, mụn, mụn, tàn nhang v.v.

Người nào muốn it xức rồi trong ba đêm, mụn nhiều trong năm đêm thì hết. Mấy đến đầu mụn xức thấy da mặt có hơi ngứa, thì chờ sự, cứ xức hoài cho tới hết mụn. Đã có nhiều người dùng thử đều khen ngợi rằng: "Thuốc hiệu - nghiệm không có thứ thuốc xức mụn nào hay bằng".

GIÁ BÀN MỖI HỮ LẠ:

Hũ lớn 1550. - Hũ vừa 1500. - Hũ nhỏ 0550

Ở xa ai muốn mua, hoặc muốn trả tiền xin gửi theo thư lượng với Mlle. Huguey ở 9-Sau, Rue Luciana (Travinh). - Cũng có gửi bán tại Societes Ng-dục-Nhuận Chợ cũ Saigon.

P. S. Xức thuốc này, muốn cho tuyệt nọc thì nên dùng thuốc xỏ - Tiểu-dâm để hai con Voi - một tháng hai kỳ, thì không bao giờ có mụn.

TRAN-VAN-HAI dit Hai KY

62 64, rue Amiral Dupre, Saigon

Người Nam giúp người Nam

Tôi đã làm 15 năm tại nhà sữa đông hồ, trụ danh của người Pháp. Tại Hanoi, và 10 năm tiếp kim hoàn lớn nhất tại Saigon. Tôi chuyên nghề sửa các thứ đồng hồ lớn nhỏ, đã được nhiều giấy khen.

Nay tôi ra mở tiệm riêng, tại đường (Thư-đức), rue Amiral Dupre, số 62-64. Tôi có lĩnh sửa đủ các kiểu đồng hồ lớn nhỏ, và có bán đủ thứ ụ từ đồ gồ treo tường, như là Carillons Westminster và Regulateur kiểu nào cũng có, thứ 8 baguettes và 5 baguettes giá rất rẻ, và có bán đủ đồ phụ tùng về nghề đồng hồ.

Từ nay xin Quý khách chịu cố đến ủng hộ tiệm. Mua hàng sửa, chúng tôi xin làm rất cẩn thận và bảo hành chắc chắn, chắc Quý khách sẽ được vừa lòng lắm.

Kính cáo,

Chủ nhân: TRAN-VAN-HAI dit Hai KY
Đường Thủ-đức, bên hông nhà hàng Courtinot

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI-SỰ

SAIGON

Xe máy cán con nít

Chiều thứ tư, 15 Juin, hồi 4 giờ rưỡi, một đứa nhỏ chừng 13 tuổi, con gái, đi với mẹ nó gần lễ đường d'Espagne chỗ cầu tiêu sau chợ mới, có cái xe máy chạy trở tới đứng sau lưng con nhỏ, nó té xuống đập cam dưới đất, rách da, máu ra nhiều, hai tay nó bụm cái cam mà kêu mẹ ầm ồ. Linh lai chỗ nó vô nhà thương thì bố rí, còn người đứng nó thì đi theo linh về bộ quần áo thì hai mà trả lời với ông Cô.

DAKAO

Đại náo Công-yên

Đêm thứ tư, 15 Juin, trong một cái tiệm ở-phận trên Dakao có xảy ra một vụ đâm chém rất ghê gớm, mà xét ra bọn hung ác này không còn kiên liệt phép gì nữa, nên mới dám làm lòng như ở chốn rừng hoang vậy.

Một người dân - ông Kìa, đang nằm trên mấy hủi ở-phận trong tiệm, coi thông thả lắm. Thình lình có 4 tên du-côn nhẩy lại, một đứa trong bọn cầm dao bén chém vào mặt người nằm hai vết rất sâu.

Người bị thương la lên, bọn kia bỏ chạy qua bên kia cầu Bông, một Gia-dinh. Linh mả-ta-xe máy và người đi đường rượt theo bắt lại được. Hiện thời bọn kia đã bị giam, còn bệnh tình của người bị chém không chỉ nguy hiểm cho lắm.

GIA-DINH

Một thư-viện nhỏ mới thành lập. Có trên 600 cuốn sách và 12 thứ báo chí. Mời anh em chiêm tới coi.

Lúc này anh em thất-nghiệp thì đông, số bớt đi chẳng thấy mà chỉ thấy tăng thêm. Bấy lâu Phò-thông-văn-xã đối với các việc từ-thiện, nếu ai chịu lưu-ý, hẳn cũng biết là có tâm tình thiết tha. Nếu không sao đã có lần trích tiền bán sách Văn-Tuấn giúp đồng bào Nghệ-Tĩnh, bán lập-Văn-Xuân trích giúp anh em thất nghiệp, và mới đây lại ra sách "Phận sự của ta" chủ ý cũng để cổ-động và trích 50%, giúp đồng-bào Bình-thuận bị nạn.

Hình như làm trọn được bấy nhiêu việc PHÒ-THÔNG-VĂN-XÃ cũng chưa cho là đầy đủ, còn muốn trợ lực về tinh-thần cho anh em thất-nghiệp bằng sách và báo.

nên mới nhất định kể từ bữa 15/1/32 đem bao nhiêu của riêng là những sách truyện và tiểu-thuyết phần nhiều bằng quốc âm... đã góp nhặt được từ trước đến nay... ra làm của chung...

Các bạn nam-nữ thanh-niên ai có thì gởi rảnh không biết làm chi lợi-ích, muốn tránh sự lằng nhằng thì gởi, như đi chơi dạo các phố, xin nhờ gởi và ngày tới thơ - viện của P. T. V. X. mà coi sách và báo. Không có đều chỉ 30 hoặc 40 đồng để các bạn phải lo ngại thì các bạn còn tiếc công đi nữa sao?

Chớ quên rằng THƠ-VIÊN ở đường HẸM-SỎI số 2 GIA-DINH.

Bắt đầu mỗi tuần chỉ mở cửa 3 ngày: thứ ba, thứ năm và thứ bảy, chiều từ 3 giờ tới 5 giờ 30.

Người thành tâm giới thiệu: NGÔ-QUANG VINH Học sinh Trường MICHEL SAIGON

Con gái ai đi lạc?

Một đứa con gái 15-16 tuổi, coi bộ con nhà hàn-vĩ, quê-reng, hồi tên thì nó nói tên là Nguyễn-thị-Bông, hồi quê quán thì nó nói ở làng Tân-Hào, hạt Bèntre, mà nó không biết tên cha mẹ nó, nó chỉ biết tên anh rể nó tên là Hở ở Gò-công. Nó nói rằng lúc nó 7 tuổi thì nó theo anh và chị nó ở Gò-công, đến ngày mùng 8 Annam rồi đây nó đi lạc đến Saigon, không quen ai, nên may gặp một bà góa nó mới năn-nỉ xin bà dắt nó về nhà cho nó tạm-dầu mà nhờ hộ cơm. Bà ấy thấy vậy động lòng thương mới đem về nhà ở tại làng Tân-sơn-nhĩ, chợ Bà-queo, hạt Giadinh.

Vậy ai có mắt con, em thì đến chợ Bà-queo nơi làng Tân-sơn-nhĩ mà hỏi và đem về cho khỏi phận gái lạc-lai, cha con, chị em phân cách.

Khách qua đường

Ba người chém một người

Đêm thứ 5, hồi 8 giờ, tên mười Sang, nhà ở Hàng-diệp (Bà-chiếu) đang ngủ trên cái ghế bô để trước hàng-ba thình lình có 3 tên du-côn-áp tới dúi đầu đánh, dúi đầu chém trên mặt, máu ra lênh láng.

Mười-Sang, đau quá, kêu la tiếp cứu, 3 đứa ác nham liền chạy mất, song mười Sang nhún nhún được một 3 đứa ấy, nên đi khal với có Gia-dinh. Hiện thời linh ở Gia-dinh đang tìm kiếm bọn du-côn chém người ấy.

SADEC

Đêm hát làm nghĩa của phụ-nữ tổ-chức.

Tại nạn bão lụt miền Nam Trung-kỳ vừa qua thời tiết bão nhiều đồng bào ta không cơm ăn, không chỗ ở. Cái quang cảnh thảm trạng đau đớn ấy khiến ai nghe cũng đau lòng. Vì vậy mà vừa rồi, nhờ lòng từ thiện nên ban trị sự Hội-đồng phụ-nữ Saigon có tổ một đêm cuối cùng giúp đồng bào ta trong cơn đói khổ. Đó là một việc nghĩa đáng khen. Nay đến đêm hát chính tay phụ-nữ Sadee tổ-chức.

Đêm 10/10 vừa rồi, sảnh bán Tân Thịnh lại Sadee hát, các bà và các cô có xin một đêm hát đồng lấy tiền giúp đồng-bào bị nạn bão lụt ở miền Nam Trung-kỳ.

Nhờ lòng sốt sắng của các bà và cô mà bước đầu tiên của phụ-nữ Sadee động kết quả mỹ mãn. Tiền thu vào được một số khá lớn là 268\$90. Trừ các số phí ra thời còn lại 302\$.30 và số tiền này chỉ em Linh gởi luôn ra để giúp.

Cuộc làm nghĩa vừa rồi được thành công, rõ ràng, tốt đẹp là nhờ mấy bà trong tỉnh và các cô Phụng, cô Nguyễn-thị Phước vân vân... hết lòng sốt sắng mà giúp cho đêm hát động hoàn-toàn.

Một việc từ thiện đáng làm, mà chỉ em Sadee đã làm động thật là đáng khen.

Vừa rồi từ này về sau, phụ-nữ Sadee còn làm nhiều việc hữu ích khác nữa để giúp đồng bào thời cái công của quý bà và quý cô chẳng nhỏ vậy.

Lâm-Thị-Duxo

PHAN-THIỆT

Beo giết người
Tại Phan-thiết, nơi sở vườn cao su của M. Motte, cách châu-thành chừng 24 cây số,

vừa rồi nơi mẹ ngoài về cạnh đường quân-hạt số 1 có một người cai và một người cu-li cùng làm nơi sở ấy bị phải một con beo vầu rất nặng.

Người cu-li tên Nguyễn-Trúc đương khi cầm-củi làm việc, thình-lình một con beo ở đầu trong bụi, xóc nhảy ra vầu một miếng nơi đầu gối. Nguyễn-Trúc khi ấy thất kinh, vội la hoảng lên, liền đó, người cai Võ - Chắt chạy đến, trông thấy xóc tình động loại, chẳng quản thân mình, nhẩy tới da con beo một cái. Con beo bị đau, bèn làm dữ, bỏ Nguyễn-Trúc, vọt nhẩy về lại mà chụp lấy Võ-Chắt rồi vầu một cái làm đứt tiện cái gối.

Bấy giờ bắt thấy cu-li làm gần nơi đó, bèn đổ xô chạy đến nào hèo nào gậy, áp đập chết con beo, đoạn rồi mới lại đi về Nguyễn-Trúc và Võ-Chắt chờ đi nhà thương Phan-thiết. Nhưng Võ-Chắt vì bị thương nặng quá nên chịu không nổi, liền anu đó tắt hơi.

Đang thương thay chủ cai Võ - Chắt, vì lòng can-đảm, quyết lòng cứu một người bạn đồng bào mà phải bỏ mình. Vì người cai này làm tại sở cao su của M. Motte đã được 6 năm rồi, vẫn được lòng chủ yêu ban miễn lương.

Vậy nên nhân khi chép cái tin này, kẻ viết cũng không sao khỏi phải lòng xót thương, cảm-động, mà ngậm-ngùi cho con người nghĩa-đồng-thà: gan.

HUẾ

Chợ đêm để giúp đồng-bào bị bão

Mấy hôm nay hội Nam-kỳ Tương-lễ ở Huế, đã hiệp nhiều lần để bàn định mở một cuộc chợ đêm tại trong vườn hoa trước phủ Khâm-sứ dựng quyền tiền giúp dân bị nạn lụt bão ở miền Nam Trung-kỳ. Cuộc này sẽ diễn một cách rất lớn lao, ở Trung-kỳ chưa bao giờ có. Nghe rằng sẽ dùng những cuộc vui đã diễn tại hội chợ đêm trong Saigon đem ra diễn tại Huế và một cách khác từ-thiện ở bà kỳ đến xem.

Cuộc ấy phỏng đến thượng tuần tháng Juliet sẽ khởi diễn.

Vi đau thương-hàng, nhẩy xuống sông cho mất...

Ngày 7 Juin, trước bến tàu Khâm-sứ, sông Hương-giang, người ta thấy cái thây của một người đàn ông nổi trên mặt nước. Vớt lên rồi, quan tra xét ra mới rõ, người bạc-mạng ấy là ông thầy tu ở chùa Ba-Điền trên Nam-giao, vì đau thương-hàng, đi năm nhà-thương Huế, đến cơn nóng nổi lên, thầy phát cuồng, chạy dúi xuống sông cho mất, không dè chết luôn. Thật là tội nghiệp.

BẮC-GIANG

Hai vợ chồng bị giết chết một lượt

Đêm 7 Juin mới rồi, hai vợ chồng ông Kinh, facteur số Bưu-diện Bắc-giang (Bắc-kỳ) bị giết chết.

Nguyễn-uy vụ ăn mạng ghê-gớm này chưa biết rõ, song có lẽ vì thù hận chứ không phải bị quân-gian vào cướp của, vì rằng đồ đạc trong nhà không mất món nào cả.

Được tin báo, quan huyện Lục-ngan lập tức cử các chức dịch đến nơi xảy ra lần thăm kích đó lập biên bản, song quan huyện ngại rất khó đi đến vợ chồng tên Mễ, vì gần với ông Kinh. Hiện tên Mễ

đã trốn mất, còn vợ đã bị tống giam.

Hai cái thây chết của vợ chồng ông Kinh hiện còn đắp chiếu nằm tại chỗ xảy ra. Còn chờ lệnh quan trên mới cho mai táng.

Nhà ông Kinh cũ có 2 vợ chồng ở với nhau, ở ở chẳng có, họ hàng cũng không. Việc này còn bí mật lắm, quan Chánh-sứ Bắc-giang đã phải quan Dự-thần đến để tra.

Việc này tất có nhiều hung-thù, chứ một vài người không giết được hai người một cách êm êm như vậy.

Có một điều nên chú-ý là hai vợ chồng ông Kinh đều bị giết ngoài sân, không ai bị giết trong nhà, và hung-thủ hành động vào giờ nào cũng chẳng ai biết.

QUẢNG-TRỊ

Một chuyện lường-gạt

Ngày 5 Juin, tại làng Cổ-thành, phủ Triệu-phong tỉnh Quảng-trị, có kỳ lựa lính tập khổ đố. Vốn trong làng rầy có tên X. đi ở lính đã mấy năm, lên chức đội, nay nhơn được phép nghỉ về làng mới nói với người ta rằng quan đã ủy quyền cho và đi lựa lính, vậy người nào muốn đi lính hãy đến cho và xem qua, rồi sau quan thấy thuốc sẽ đến xét lại lần nữa.

Nhưng người nào được lựa trúng, thời phải đến ơn cho và 50 đồng bạc mới được.

Nghe đầu việc này đã thấu tại quan trên, nên quan Phủ số tại đã mở cuộc điều tra rồi.

Lành tốt hiệu Nguyễn-dực-Nhuận

Từ mười mấy năm nay bà kỳ Nam, Trung, Bắc ai ai cũng đều biết tiếng lành hiệu Nguyễn-dực-Nhuận là từ bên, giết không trở, không gây mất, dùng cho đến rách cũng còn tươi còn đen. Ngày nay cũng vậy, hiệu lành Nguyễn-dực-Nhuận vẫn đã có sẵn là nhuộm, gia công nhuộm lành càng thêm tốt thêm bền, thật không có lành nào mà an qua cả. Lúc kinh-tế khốn-khắc này chưa tồn nên lựa lành bên nhà, không nên dùng thứ đồ hào nhàn, những thứ nước lã có người nhuộm nhuộm mà về xài, giết một lần là gây mất, vài lần là nản, như vậy là hai tiền. Muốn tránh đến tồn kén, chứ tồn nên đến hiệu Nguyễn-dực-Nhuận mà mua lành tốt về dùng sẽ thấy sự ích lợi cho mình.

THUỐC HAY CỎ TIỀNG

Của ông Đặng-thúc-Liêng chẻ ra

1. Cứu-bổ như-tả hoàn là thứ thuốc xỏ xỏ để rửa nòng rất hay.

2. Bô-huyết đường-thai-cao là thứ thuốc bổ-dưỡng đàn-bà có đương lúc có thai được mạnh cho tới khi sanh đứa được bình an cả mẹ cả con.

3. Bô-huyết điều-kinh-cao là thứ thuốc trị đàn-bà có đường kinh hay trời hay sụt, đau bụng, lại sanh chứng "Đinh-dầu-hu" hay là "cục máu nhà con". Uống nó khỏi các chứng kể trên rồi mới có tinh-thần tiền bạc thái sang.

4. Sâm-nhưng bổ-thận-hoàn là thứ thuốc bổ-bổ những người yếu đuối, mệt mỏi, suy cả khí huyết tinh thần.

5. Cầm-mỹ phát-ban-tân là thứ thuốc trị bệnh "ngôi cầm" muốn phát "ban" v.

6. Bình-vị tán là thứ thuốc trị an không tiêu, bị nước dục phát hoạn đần, đau lao-tử, mẩn, là ra, hoặc sanh thũng; kiết tri hoạn-dầu-hu.

Các thứ thuốc kể trên đều của ông Đặng-thúc-Liêng ở đường Lograndière số 130 sau chợ mới Saigon. Ông ấy là thầy thuốc An-nam đã có danh trong 40 năm rồi, chẻ ra cho đồng bào ta dùng đồ có kinh-nghiệm. Ai còn có chứng gì khác nữa, xin tới hỏi ông của mình, rồi sẽ định thuốc uống, hoặc muốn dùng Sâm, Nhung, Quế, Yếu thật tốt đều có sẵn tại nhà.

Chở đờ người Đại-lý:

SAIGON: Van-an-hoà, tiệm thuốc bắc, số 33 đường Việnt Dươ-tho-đường, tiệm thuốc bắc số 32 đường Việnt; Nguyễn-thị-Kinh, buôn bán đến và tạp-hóa ở Chợ-mới.

CANTHO: Trung-châu Lữ-quân, số 18 đại-đ. Telamone. HUE: Tàng-lâm Dược-phòng số 5 đường Citadelle. PHNOMPENH: Paul Báu và Công-ty số 115 đường Baudent.

Muốn dùng thuốc mà khỏi cơn thảy, thời nên mua 1 cuốn sách "Trí-ý tiền-dụng" của ông Đặng-thúc-Liêng coi chẻ hay.

Sách bán giúp Hội Dục anh 40-1.

Sách có nhiều bài hay.
Xin giới thiệu cùng đồng-bào.

Phò-thông Văn xã mới xuất bản cuốn "Nghiên-thế-thời", sách dài 52 trang cỡ lớn bằng nửa cuốn Phụ-nữ bài bỏ lựa chọn của 3 người biết cách sắp đặt theo lối mỹ thuật, ra nhiều tranh hình điểm trang, giá bán 0525.

Tiền bán sách này có trích giúp Hội Dục-anh.
Ai muốn biết nội dung và giá trị của sách xin hãy biên thư đến số 0528, tên M. Thơ, cho P. Phò-thông Văn-xã Hương-lâm số 1 Gia-dinh. (Có mua từ 40 cuốn gởi kèm theo sách này).

Vô ruột thì nào làm vừa lòng chủ x? Thì chỉ có hiệu Continental của người Đức chẻ ra thôi.

Lâu mòn, không nổ bẫy, không trơn, không trượt, mòn tới bở cũng không sao. Đây là mấy cái tính chất đặc biệt của vô Continental. SAIGON - AUTO Etablissement TANG-QUANG-DI Đại lý độc-quyền Đông-dương 18-28 Rue Amiral Rosa, SAIGON

BỎ-LỬA! BỎ-LỬA!

Quý Bà!

Nên bỏ lửa đi!

Quý Bà lúc sanh sống, nếu muốn: khỏi phải nằm lửa khỏi phiền phức vì nóng nực được ấm áp máu mẹ được chuyển vào được ngon ăn hợp theo về sanh thì quý Bà nên uống "RƯỢU BỎ LỬA" của nhà thuốc Tây "Nguyễn-văn-Trí" (Mytho) chẻ ra

Ve lớn..... 2\$50
Ve nhỏ..... 1.30

Gởi chẻ lành hóa giao ngân khắp cõi Đông-Pháp

Nhà thuốc tây "Nguyễn-văn-Trí" tại Mytho, có trữ bán đủ các thứ thuốc tây, và bảo chẻ theo toa Quan thầy, y như các đại dược phòng Langsa ở Saigon vậy. Lại có chẻ:

"DẦU CỎ LÀ THIỆT" trị bá chứng

"THUỐC THIÊN THỜI" đã cứu nhiều người rồi, dăm cam đoan

"THUỐC SUYỀN" thần hiệu (Potion Antias-thématique)

"SIBOP" trị bô thắt hay (Sirop Pectoral)

DẦU KHUYNH-DIỆP

của hiệu Viên-Đệ, Đông-hời, là thứ dầu hay dè nhưn

